

ROZWÓJ MOWY DZIECKA OD 0 DO 6 ROKU ŻYCIA:

WIEK DZIECKA

SŁYSZENIE I ROZUMIENIE

NADAWANIE - MOWA

0 - 3 miesiąc

- reaguje całym ciałem na głośne dźwięki,
- przerywa płacz, słysząc głos,
- wzmacnia lub osłabia ssanie, gdy usłyszy dźwięki,
- wycisza się lub śmieje, gdy do niego mówimy.

- używa krzyku i płaczu do sygnalizowania swoich potrzeb,
- zróżnicowanie marudzi - inaczej, gdy jest głodne, inaczej, przy przemoczeniu,
- głuży, wydaje dźwięki przypominające gruchanie,
- odwzajemnia uśmiech, radośnie piszczy.

4 - 6 miesiąc

- szuka źródła dźwięku, odwracając głowę,
- reaguje na muzykę,
- zwraca uwagę na zabawki, które wydają dźwięki,
- reaguje na zmianę tonu naszego głosu.

- zaczyna gaworzyć - powtarza separowane sylaby, ciągi sylab i dźwięków własnych oraz zasłyszanych z otoczenia,
- porusza rękami i nogami, gdy do niego mówimy, uśmiecha się.

7 - 12 miesiąc

- reaguje na dźwięki, patrzy w kierunku ich źródła,
- skupia uwagę, gdy do niego mówimy,
- próbuje naśladować nasze ruchy,
- chętnie uczestniczy w zabawach „paluszkowych”, np. „Idzie rak”, „Kosi łąci” itp.,
- zachęcane - wykonuje proste polecenia, np. robi „pa, pa”, daje „cześć” itp.,
- zapytane - „gdzie mama?”, „gdzie tata?”, „gdzie lampa?” - szuka wzrokiem lub wskazuje palcem.

- używa dźwięków, by zwrócić na siebie uwagę,
- przywołuje bliską osobę,
- intensywnie gaworzy, zmienia intonację i natężenie dźwięku,
- wykorzystuje gesty i mimikę, by spytać lub poprosić o coś,
- pojawiają się pierwsze słowa: *mama, tata, baba, nie* itp.

12 - 24 miesiące

- wskazuje niektóre części ciała
- wykonuje proste polecenia,
- wskazuje palcem na obrazkach,
- potrafi wskazać często nazywane przez nas przedmioty,
- z zainteresowaniem słucha krótkich wierszyków.

- zamiast słów używa wiele wyrazów dźwiękonaśladowczych, np.: *bach, am, hau, brr* itp.,
- zaczyna powtarzać wyrazy zasłyszane z otoczenia,
- upraszcza - może wymawiać początek lub koniec słowa,
- wymawia samogłoski: *a, u, i, o, e, y* oraz spółgłoski: *m, b, p, t, n, ł, j, d,*
- zaczyna łączyć dwa wyrazy, np.: *nie chcę, mama chodź* lub trzy i więcej wyrazów np.: *tata daj to, baba daj niuni am* itp.

2 - 3 rok

- wskazuje większość części ciała,
- wykonuje bardziej złożone instrukcje

- zapytane podaje swoje imię,
- nazywa większość przedmiotów znanych

- i polecenia, np.: *podnieś misia i posadź na łóżku* itp.,
- rozróżnia przeciwieństwa, np.: *wesoły - smutny, chodź - stój, blisko - daleko, gorący - zimny*.
- z otoczenia,
- wymawia poprawnie coraz więcej głosek, np.: *k, g, l, s, z, c, dz, ś, ź, ć, dź*,
- trudniejsze głoski może zastępować łatwiejszymi, np.: zamiast *szalik* może mówić *salik* lub *sialik*, zamiast *ryba* może mówić *lyba* lub *jiba* itp.
- pyta: *co to?*, stosuje przeczenia, np.: *nie ma mamy*, zaczyna używać liczby mnogiej,
- buduje zdania proste, lecz może przy tym popełniać błędy gramatyczne.

3 - 4 rok

- bardzo dobrze rozumie mowę,
- reaguje na głos dochodzący z innego pokoju i komunikaty z radia czy telewizji,
- potrafi odróżnić mowę prawidłową od zniekształconej, np.: „*góra*” - „*góla*” itp.
- zadaje coraz więcej pytań,
- odpowiada na proste pytania, np.: *kto?, co?, gdzie?, kiedy?, z kim?, w czym?*,
- często upraszcza najtrudniejsze głoski, tj. *sz, ź, cz, dź, r*,
- buduje coraz dłuższe zdania,
- jest rozumiane przez osoby obce,
- na ogół mówi płynnie, lecz czasem mogą pojawiać się zawahania, powtórzenia dźwięków, sylab lub wyrazów czy też przeciągania głosek - tzw. rozwojowa niepełność mowy.

4 - 5 rok

- rozumie komunikaty wypowiedziane przez obce osoby,
- z uwagą słucha prostego opowiadania i potrafi odpowiedzieć na pytania związane z jego treścią.
- zadaje bardzo dużo pytań,
- potrafi opowiedzieć prostą historyjkę,
- może wymawiać najtrudniejsze głoski, tj. *sz, ź, cz, dź, r*,
- buduje bogate zdania, używając coraz więcej przymiotników,
- stosuje podstawowe reguły gramatyczne, może jeszcze je mylić.

5 - 6 rok

- rozumie trudne, złożone instrukcje słowne i polecenia
- rozumie określenia przestrzenne, np.: „*pod*”, „*nad*”, „*obok*”, „*przed*”, „*za*” itp.,
- prawidłowo interpretuje znaki symboliczne, np. niektóre znaki drogowe,
- z dużym zainteresowaniem potrafi wysłuchać dłuższego opowiadania, bajkę, rozumiejąc jej morał.
- mowa jest wyraźna i poprawna,
- prawidłowo wymawia wszystkie głoski,
- potrafi odpowiedzieć na bardziej złożone pytania,
- opowiada, używając zdań złożonych, poprawnie stosując reguły gramatyczne
- potrafi opowiedzieć co widzi na obrazku,
- używa słów określających relacje przestrzenne, nazywa podstawowe figury geometryczne,
- potrafi porozmawiać z osobą obcą, nie odbiegając od tematu.